

Eva SKLENÁŘOVÁ, *Ušlechtilý zájem. Ženy v archeologii v 19. a na počátku 20. století. Diplomová práce Historického ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2007, 97 stran (včetně 16 stran textových a obrazových příloh).*

Posudek oponentky diplomové práce:

V šesti krátkých proporčních kapitolách předkládané práce diplomantka představuje zajímavé téma, které poněkud vybočuje z tradičního modelu tzv. ženského studia. Archeologie jakoby se svou nutnou složkou fyzického podílu z ženského prostoru vymykala. Jak Sklenářová dokazuje, naštěstí se nevymkla úplně.

Do obecného úvodu, v němž diplomantka rekapituluje postavení žen v minulosti, zařazuje exkurz o vzdělávání žen „Od nesmělých počátků“ k „Ženskému školství v českých zemích“ (jde o názvy podkapitol); několikrát zopakuje, jak je právě tato okolnost ve zkoumání zvoleného tématu důležitá. Při tom v stěžejních částech práce je více než zřetelné, že vzdělání méně působilo přímo, zato intenzivně v zprostředkované podobě skrze mužské rodinné příslušníky, věnující se archeologii odborně. Na druhou stranu, je obtížné určit, kde u žen a dcer archeologů šlo více o vzdělanostní splývání s archeologií jako vědou, kde o pocit povinnosti či oddanosti životní průvodkyně a kde o materiální otázku této náročné disciplíny, tedy o levného pomocníka. Již samy názvy oddílů „Manželky“ a „Dcery“ napovídají, že postavení v rodině s sebou neslo viditelnou diferenciaci, jinými slovy, u manželek téměř bezvýhradně „S energií a láskou“, „Nejen pro zisk“, „Ochotně a radostně“ (názvy kapitol). U dcer se již důvody různí (ostatně i diplomantka má v tomto smyslu důvod svůj). Teprve tady začíná prvek ženského vzdělání vstupovat do jednotlivých příběhů a pokračuje zejména u třetí alternativy, kterou diplomantka nazývá „Pod přátelským vedením“ a míní tím inspiraci mimorodinnou, s důležitým postřehem, že místo vzdělání o vztahu rozhodla praxe („Místo škol praxe“). Teprve Gertruda Bellová je vrcholem studia oboru, studia jazyků a dalších dispozic, která tato výjimečná žena v sobě slučovala. Další malé příběhy žen souvisejících s archeologií promlouvají již o dílčím zájmu, o jisté atrakci mezi zájmy a činnostmi jinými. Šestou kapitolkou o profesionálních archeoložkách se cesta uzavírá. Mimochodem, i přiblížená geografická cesta archeologických nálezů, na nichž se podílely ženy, je zajímavá.

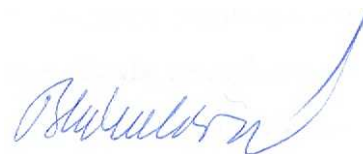
Diplomová práce je bezesporu přínosem ke studiu místa žen ve vědě, nota bene vědě tak specifické, jako je archeologie. Bylo snad ještě možné položit si víc otázek, na něž

upozorňuji výše. I při jisté strohosti však vznikla práce přehledná přinášející shrnující informaci o méně známém tématu. K výtkám patří ne zcela šťastné dělení závěrečného Seznamu, kde Zkratky, Prameny a Edice se jeví jako stejnorodé složky; Literatura, netypicky členěná na Monografie a Články, by měla být uváděna nejprve příjmením autora.

Eva Sklenářová ovládá zásady historikovy práce a přes uvedené výhrady její práci hodnotím ještě stupněm

v ý b o r n ě.

V Českých Budějovicích 22. srpna 2007

doc. Dagmar Blümlová, CSc.